

อรรฐา รั้งผึ่ง, อมรา ทองหงส์, นียดา ยศวัฒน์, ธนาภรณ์ ชินทะวัน, วชิร แก้วนอกเขา, สุทธนันท์ สุทธชนะ, ดารินทร์ อารีโยชชัย
ทีมตระหนักรู้ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 51 ระหว่างวันที่ 20 – 26 ธันวาคม 2558 ทีมตระหนักรู้ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. อหิวาตกโรค ใน 2 จังหวัด

จังหวัดสงขลา

อำเภอสิงหนคร พบผู้ป่วย จำนวน 3 ราย ในพื้นที่ ตำบล
หัวเขา 2 ราย และ ตำบลม่วงงาม 1 ราย

รายที่ 1 ผู้ป่วยเพศหญิง อายุ 67 ปี อาชีพงานบ้าน ขณะ
ป่วยอาศัยอยู่ ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา เริ่มป่วย
วันที่ 18 ธันวาคม 2558 เวลาประมาณเที่ยงคืน มีอาการถ่ายเหลว
เป็นน้ำสีขาว จำนวน 7 ครั้ง ต่อมาวันที่ 19 ธันวาคม 2558 ผู้ป่วย
ถ่ายเหลว 10 ครั้ง ไปซื้อยาที่ร้านขายยามารับประทานเอง ได้
น้ำเกลือแร่และ ยาหยุดถ่าย แต่อาการไม่ดีขึ้น วันที่ 20 ธันวาคม
2558 เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในที่โรงพยาบาลสงขลา แพทย์
วินิจฉัยเบื้องต้นเป็น Acute Diarrhea R/O Cholera ให้ยา
Norfloxacin และส่งตัวอย่าง Rectal swab ตรวจทางห้องปฏิบัติการ
วันที่ 21 ธันวาคม 2558 ผลการตรวจพบเชื้อ *Vibrio cholerae* O1
El Tor Ogawa ผู้ป่วยมีประวัติดื่มน้ำประปาผ่านเครื่องกรองและ
ต้ม ใช้น้ำประปาและส้วมซึม อาหารที่สงสัยคือ แกงคั่วปลาแห้งกับ
สับปะรดเหลือจากวันที่ 17 ธันวาคม 2558 ที่แช่ไว้ในตู้เย็นและ
นำมารับประทานโดยไม่ได้อุ่น รับประทานตอนเย็นของวันที่ 18
ธันวาคม 2558 เป็นอาหารที่ซื้อมาจากแม่ค้าที่เป็นผู้สัมผัสของ
ผู้ป่วยยืนยันรายก่อนหน้านี้ แต่แม่ค้าไม่มีอาการป่วย เก็บ Rectal
swab ผู้สัมผัสร่วมบ้านทั้งหมด 5 รายไม่พบเชื้อ

รายที่ 2 ผู้ป่วยเพศหญิง สัญชาติไทย อายุ 83 ปี ขณะป่วย
อยู่ที่ ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา เริ่มป่วยวันที่ 20
ธันวาคม 2558 เวลา 02.00 น. มีอาการถ่ายเป็นน้ำสีขาวขุ่น
ประมาณ 10 ครั้ง เข้ารักษาที่ โรงพยาบาลสงขลา ในวันเดียวกัน
เวลา 19.57 น. แพทย์รับรักษาเป็นผู้ป่วยนอก ได้รับน้ำเกลือแร่และ
ยาหยุดถ่าย ไม่ได้ยาปฏิชีวนะ เมื่อกลับไปบ้านอาการไม่ดีขึ้น ผู้ป่วย
จึงกลับมารักษาที่โรงพยาบาลสงขลาอีกครั้งในวันที่ 21 ธันวาคม
2558 เวลา 11.22 น. แพทย์รับไว้เป็นผู้ป่วยใน และส่งตัวอย่าง

Rectal swab ตรวจทางห้องปฏิบัติการ ผลการตรวจพบเชื้อ
Vibrio cholerae O1 El Tor Ogawa ได้รับยา Norfloxacin อาหาร
ที่สงสัย ได้แก่ แกงส้มปลากระพงซื้อจากร้านค้าแห่งหนึ่ง เหลือค้าง
จากมื้อเช้า นำมารับประทานต่อในมื้อเย็นวันที่ 19 ธันวาคม 2558
โดยไม่ได้อุ่นก่อนรับประทาน ทีมสอบสวนโรคได้
เก็บ Rectal swab แม่ค้าขายอาหารที่สงสัย 3 ราย และหลาน 2
คน ไม่พบเชื้อ

รายที่ 3 ผู้ป่วยเพศหญิง สัญชาติไทย อายุ 71 ปี อาชีพ
แม่บ้าน ที่อยู่ ตำบลม่วงงาม อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา มีโรค
ประจำตัว ได้แก่ เบาหวาน และความดันโลหิตสูง ผู้ป่วยมีอาการ
ปัสสาวะกระปริดกระปอย ปวดท้อง ปัสสาวะไม่หยุด และถ่ายเหลว
3 ครั้ง มารักษาที่โรงพยาบาลสงขลา วันที่ 20 ธันวาคม 2558
แพทย์ได้เก็บตัวอย่าง Rectal swab และจ่ายยา Ceftriaxone
ชนิดฉีดเข้าทางหลอดเลือดดำ วันที่ 23 ธันวาคม 2558 ผลการ
ตรวจ ทางห้องปฏิบัติการพบเชื้อ *Vibrio cholerae* O1 El Tor
Ogawa แพทย์จึงจ่ายยา Norfloxacin อยู่ระหว่างการติดตามผล
การสอบสวนโรคและผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการเพิ่มเติม

จังหวัดระยอง

อำเภอเมืองระยอง พบผู้ป่วย จำนวน 2 ราย ที่แปปลา
แห่งหนึ่งในตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

รายที่ 1 ผู้ป่วยเพศชาย อายุ 22 ปี สัญชาติกัมพูชา
อาชีพลูกเรือประมง เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2558 เก็บ
Rectal swab ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการวันที่ 17 ธันวาคม 58
ผลการตรวจพบเชื้อ *Vibrio cholerae* O1 El Tor Ogawa แพทย์
ให้ยา Norfloxacin อาหารสงสัย คือ ปลาเจียน (ปลาลาบดิบ)
ผู้ป่วยรับประทานร่วมกับลูกเรืออีก 3 คนระหว่างออกเรือ

รายที่ 2 ผู้ป่วยเพศชาย อายุ 23 ปี สัญชาติกัมพูชา อาชีพ
ลูกเรือประมงในเรือลำเดียวกับผู้ป่วยรายแรก เริ่มป่วยวันที่ 18
ธันวาคม 2558 เก็บ Rectal swab ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ
วันที่ 18 ธันวาคม 2558 ผลการตรวจพบเชื้อ *Vibrio cholerae*

O1 El Tor Ogawa แพทย์ให้ยา Norfloxacin อาหารสงสัย คือ ปลาเจียน (ปลาลาปลา) โดยรับประทานร่วมกับผู้ป่วยรายแรก

ทีมสอบสวนโรคดำเนินการค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในลูกเรือ ประมงลำเดียวกัน พบผู้ป่วยเพิ่มเติมอีก 2 ราย ทำลายเชื้อโดยล้างเรือและล้างแปปลา เติมคลอรีนบนเรือทั้งน้ำดื่มและน้ำใช้ ให้สุขศึกษา เรื่อง การงดกินอาหารเสี่ยง โดยเฉพาะปลาเจียน งดกินยาหยุดถ่าย ล้างมือด้วยสบู่ แฉ่งใต้เรือให้ควบคุม กำกับ การกินยาของผู้ป่วยทุกราย ให้ครบตามแพทย์สั่ง มอบยาไว้สำหรับลูกเรือ จำนวน 10 ชุด

3. โรคอาหารเป็นพิษ จังหวัดร้อยเอ็ด

พบผู้ป่วยจำนวน 96 ราย ผู้ป่วยทั้งหมดเป็นนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง ตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด โรงเรียนแห่งนี้เปิดสอนระดับชั้นอนุบาลถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียน 840 คน ครู 46 คน อัตราป่วยร้อยละ 11.43 ผู้ป่วยมีอาการถ่ายเหลว ร้อยละ 85.41 ปวดท้อง ร้อยละ 79.16 มีไข้ ร้อยละ 59.37 อาเจียน ร้อยละ 48.95 และคลื่นไส้ ร้อยละ 42.70 ผู้ป่วยรายแรก เริ่มป่วยวันที่ 17 ธันวาคม 2558 เวลา 14.25 น. ผู้ป่วยรายสุดท้าย เริ่มป่วยวันที่ 20 ธันวาคม 2558 เวลา 09.00 น. ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลอาจสามารถ จำนวน 20 ราย จำแนกเป็นผู้ป่วยใน 4 ราย และผู้ป่วยนอก 16 ราย ผู้ป่วยทุกรายมีอาการดีขึ้นและกลับบ้านได้แล้ว จากการสอบสวนหาแหล่งโรค พบว่า ผู้ป่วยรับประทานอาหารกลางวันวันที่โรงเรียนร่วมกัน อาหารที่สงสัย คืออาหารมื้อกลางวันของวันที่ 17 ธันวาคม 2558 ได้แก่ แกงเขียวหวานพริกใส่หมู และอาหารกลางวันวันที่ 18 ธันวาคม 2558 ได้แก่ ขนมจีนน้ำยากะทิไก่ การสำรวจสิ่งแวดล้อม พบว่าน้ำใช้ในโรงเรียนเป็นน้ำประปาบาดาล ไม่มีการปรับปรุงคุณภาพน้ำโดยการเติมคลอรีน และน้ำดื่มนำน้ำประปาบาดาล กรองผ่านเครื่องกรองน้ำ ทีมสอบสวนโรค เก็บตัวอย่าง Rectal swab ผู้ป่วย จำนวน 2 ตัวอย่าง ผลการตรวจไม่พบเชื้อ และเก็บตัวอย่าง Rectal swab ผู้ประกอบอาหาร จำนวน 12 ตัวอย่าง ผลพบ *Salmonella* group B จำนวน 1 ตัวอย่าง เก็บตัวอย่าง Swab มือ ผู้ประกอบอาหาร จำนวน 12 ตัวอย่าง ผลการตรวจไม่พบเชื้อ เก็บตัวอย่างน้ำและนมโรงเรียนส่งตรวจจำนวน 4 ตัวอย่าง ผลการตรวจไม่พบเชื้อ ดำเนินการให้สุขศึกษาเรื่องโรคอาหารเป็นพิษแก่นักเรียน ครู ผู้ประกอบอาหาร และผู้ปกครองของเด็กในโรงเรียน และรณรงค์ทำความสะอาดโรงอาหารและห้องครัว

4. โรคติดเชื้อไวรัสเอนเทอโรเสียชีวิต

พบผู้ป่วยสงสัย 1 ราย เป็นเด็กหญิง อายุ 3 ปี ขณะป่วยอาศัยอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลระเกะ อำเภอระเกะ จังหวัดพิษณุโลก เป็น

นักเรียนชั้นอนุบาล 1 โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งในเขตเทศบาล อำเภอเมืองพิษณุโลก ไม่มีประวัติการเจ็บป่วยในอดีตและโรคประจำตัว เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2558 เวลา 10.00 น. ด้วยอาการไข้ ถ่ายเหลว อาเจียน เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยนอก ที่โรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง ได้รับการตรวจและรับยา แพทย์ให้กลับบ้านไปพักผ่อน ขณะอยู่บ้านในเวลา 15.00 น. ผู้ป่วยอาเจียนและซึมลง จึงกลับมารักษาที่โรงพยาบาลเดิมอีกครั้ง แพทย์รับไว้เป็นผู้ป่วยใน วันที่ 18 ธันวาคม 2558 ผู้ป่วยไม่มีไข้ ถ่ายเหลว เริ่มวัดความดันโลหิตไม่ได้ จึงย้ายเข้าหอผู้ป่วยวิกฤต ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ระดับน้ำตาลในเลือด 169 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ผลการตรวจความสมบูรณ์ของเม็ดเลือด ค่าฮีโมโกลบิน ร้อยละ 12.7 ค่าฮีมาโตคริต ร้อยละ 38 พบเม็ดเลือดขาว 16,280 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร เกล็ดเลือด 326,000 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร นิ่วโทรฟิล ร้อยละ 76 ลิ้มโฟไซด์ ร้อยละ 16 ผลการตรวจเอกซเรย์ทรวงอก พบ Diffuse alveolar infiltration in both lungs, suspect infection such as severe pneumonia เจาะ Dengue IgM/IgG (Rapid) ผล Dengue NS1=Negative, Dengue IgM=Negative, Dengue IgG=Negative ผู้ป่วยมีอาการหายใจล้มเหลว เวลา 09.00 น. แพทย์ได้ทำการกู้ชีพ ต่อมา เวลา 11.40 น. ส่งต่อไปรับการรักษาที่ รพ.พุทธชินราช พิษณุโลก เข้ารับการรักษาที่หอผู้ป่วยวิกฤต และเสียชีวิตในเวลา 12.30 น. แพทย์วินิจฉัย Septic Shock with Acute enteritis และสงสัยติดเชื้อ Enterovirus ได้เก็บตัวอย่างอุจจาระส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการแต่ไม่พบเชื้อ ทีมสอบสวนโรคค้นหาผู้สัมผัสร่วมบ้าน พบพี่สาวของผู้ป่วยอายุ 6 ปี ไม่มีอาการป่วย และเพื่อนร่วมชั้นเรียนอนุบาลมีอาการไข้ อาเจียน 1 ราย เก็บตัวอย่างอุจจาระส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ อยู่ระหว่างรอผล

สถานการณ์ต่างประเทศ

สถานการณ์ Vaccine Derived Poliovirus ประเทศเมียนมาร์

ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก พบผู้ป่วยเด็ก 2 ราย ติดเชื้อโพลีโอสายพันธุ์วัคซินที่มีการกลายพันธุ์ใหม่มีความรุนแรง ชนิดที่ 2 (Vaccine Derived Poliovirus, VDPV) ซึ่งเป็นปัญหาที่พบในพื้นที่ที่ความครอบคลุมของการใช้วัคซินโพลีโอชนิดกิน (OPV) ต่ำ เด็กทั้ง 2 รายไม่มีประวัติได้รับวัคซินโพลีโอมาก่อน และอาศัยอยู่ในเมืองเล็ก ๆ ในรัฐยะไข่ โดยเชื้อโพลีโอสายพันธุ์ VDPV-2 ที่พบนี้เป็นสายพันธุ์เดียวกับที่พบในประเทศเมียนมาร์เมื่อช่วงต้นปีที่ผ่านมา ซึ่งอาจมีการกลายพันธุ์มานานกว่า 1 ปี